

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

v 9. ročníku

Analýza problému

- 2.2 Identifikuje účastníky a složky problému a identifikuje, které jsou v problému proměnné a jaké jsou jejich vzájemné vztahy
- 2.3 Rozpozná příčinu a důsledek a vztah mezi nimi
- 2.4 Rozpozná, v čem je problém, který řeší, podobný či obdobný s dříve známými problémy, a určí, v čem se problémy liší a v čem se shodují
- 2.5 Identifikuje, která místa/složky v problému nebo v postupu řešení jsou rizikové
- 2.6 Problém analyzuje z různých hledisek

Experimentální práce

- 2.19 Navrhne experiment pro ověření hypotézy
- 2.20 Provádí experiment
- 2.21 Zaznamenává postup a výsledky empirického zkoumání
- 2.22 Vyhodnocuje experiment z hlediska výsledku i postupu
- 2.23 Vyvozuje závěry ze získaných experimentálních poznatků

Plánování řešení

- 2.7 Při řešení problému předvídá, jaké situace by mohly nastat
- 2.8 Vytváří a využívá znázornění problému
- 2.9 Formuluje hypotézy na základě dostupných informací
- 2.10 Posoudí/zjistí, zda lze problém řešit s využitím zadaných informací; rozhodne, které informace nutné k řešení problému nejsou k dispozici
- 2.11 Navrhne postup, který by při řešení mohl použít
- 2.12 Formuluje předpoklady podmiňující dané řešení
- 2.13 Vyhodnotí různé vlastní i předložené varianty řešení a rozhoduje se mezi nimi

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

RVP ZV

Řešení problému

- 2.14 Postupuje systematicky při řešení problému, hodnotí dosažení dílčích cílů a stanovuje další
- 2.15 Pokračuje v hledání řešení, i když byl napoprvé neúspěšný; zjišťuje příčiny neúspěchu a cesty k jejich odstranění
- 2.16 Nečeká na impulsy a hotová řešení, ale pouští se do analýzy problému sám
- 2.17 Diagnostikuje chyby a navrhuje nové řešení
- 2.18 Vyvíjí nové hypotézy poté, co se předchozí ukázaly mylné

Posouzení a aplikace řešení

- 2.24 Posoudí, zda jeho výsledné řešení dává smysl
- 2.25 Aplikuje výsledná řešení v konkrétních situacích; zobecňuje výsledná řešení
- 2.26 Srozumitelně zdůvodňuje a obhajuje svá řešení
- 2.27 Závěry formuluje až po posouzení celého řešení
- 2.28 Změní své závěry na základě nových informací či změněných podmínek
- 2.29 Vysvětlí konkrétní důsledky výsledných řešení – přínosy a nežádoucí dopady, navrhuje opatření vedoucí ke zmírnění či vyloučení negativních důsledků navrhovaných řešení

Respekt k druhým



Názory nebo přesvědčení druhých přijímá jako možné, svůj názor předkládá také jako jeden z možných a opírá ho o argumenty



Vyjadřuje své vlastní pocity, nedotýká se citů druhých v různých situacích



Posuzuje a hodnotí jevy, procesy, události a problémy ve svém okolí z různých úhlů pohledu



Kritizuje stereotypy a předsudky použité v soukromé i ve veřejné komunikaci, snaží se jich vyvarovat

Pravidla

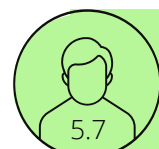


Se skupinou vrstevníků vytváří a formuluje pravidla potřebná pro danou situaci, v případě potřeby tvorbu pravidel sám navrhuje; pravidla dodržuje nebo přijímá důsledky vyplývající z jejich nedodržení; ve sporu se dovolává pravidel



V různých situacích, kde nejsou přesně stanovená pravidla, se chová tak, aby neobtěžoval a neškodil; respektuje, že jeho svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého

Odmítání násilí



Nepoužívá násilné řešení sporů, vyjedná smír; používá v případě potřeby různá vyjádření a postupy, kterými je možné odmítnout agresi proti sobě nebo proti třetí osobě



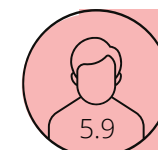
Fyzickému ani psychickému násilí ve škole nepřihlíží, ale podle svých možností se mu postaví

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

RVP ZV

Aktivní pomoc



Aktivně pomáhá slovem i činem spolužákům i spoluobčanům, podle svých možností se zapojuje do obecně prospěšných akcí na místní i širší úrovni



Nečeká, že společné problémy, které se dotýkají nyní nebo v dohledné budoucnosti i jeho života doma nebo ve škole, bude řešit někdo druhý („oni“), sám na ně upozorňuje, hledá řešení a navrhuje postupy

Respekt k právům jednotlivce



Při rozhodování o společných záležitostech hledá a prosazuje řešení přijatelné pro všechny, hlasování přijímá jen jako východisko z nouze, i když dojde k hlasování, snaží se, aby se přehlasovaná menšina necítila při realizaci řešení špatně; v diskusi připomíná, že většinová vůle nemá ukřivdit názorové menšině ani znemožnit soužití s ní



Při střetu s požadavky dospělých, které nerespektují lidská práva jeho nebo ostatních, předkládá argumenty postavené na znalosti lidských práv



Respektuje, že v některých výjimečných situacích mohou dospělí omezit jeho práva; podřizuje se těmto omezením i v případech, kdy nehrozí přímá kontrola

Samostatné jednání



Samostatně posuzuje, zda už má dost informací, aby se mohl rozhodovat; zvažuje pro i proti v daném problému, odmítá zaujmout konečné stanovisko, pokud neměl dost času k rozvaze

Udržitelnost života



Posuzuje své potřeby a nároky a snaží se je omezovat z hlediska trvale udržitelného života

Krizové situace



Zná a popíše i předvede některé záchranné i strategické postupy a zásady při krizových situacích (úraz, tonutí, požár, napadení útočníkem, okradení, svědectví při zločinu); ví, kdo v nouzové situaci pomůže, a přivolá pomoc, případně ji poskytne



Poslouchá v kritických situacích bez zmatku pokyny kompetentních osob; pomůže těm, kteří sami nemohou pokyny splnit



Předvídá možná rizika i v nových situacích a prostorech a dodržuje známé zásady bezpečnosti při zábavě i práci

Vztah ke kulturnímu dědictví



Osobní vztah k prostoru, kde žije, rozšiřuje nejen na blízké okolí, ale i mimo vlast; zvažuje realisticky výhody i omezení rodiště nebo bydliště

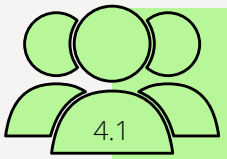
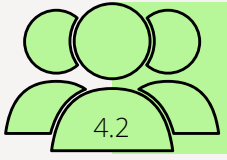
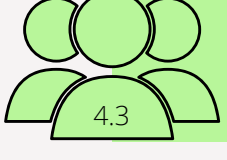
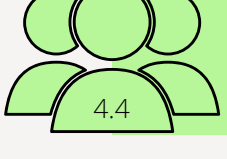




Rozpozná a posuzuje extremistické projevy národní hrdosti s odkazem na lidská práva, nalézá souvislosti s tragickými příklady z historie i současnosti

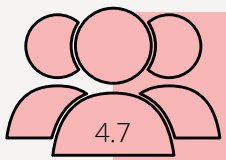
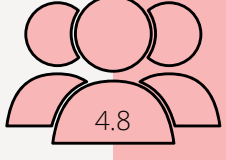
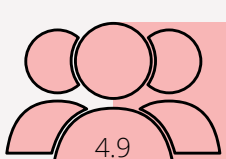
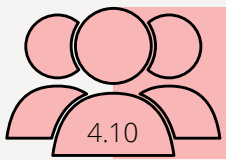
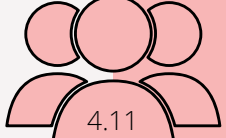


Sleduje a vybírá si kulturní události v obci, zvažuje jejich kvalitu

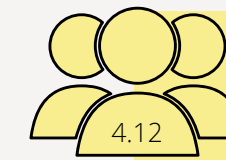
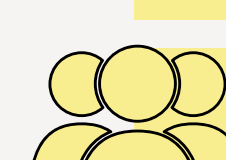
Přípravná fáze práce ve skupině

-  4.1 Analyzuje ve skupině problémovou situaci a určí, co je úkolem (použije svou klíčovou kompetenci k řešení problémů)
-  4.2 Rozdělí si ve skupině úkol na části a přijme svou část, včetně zodpovědnosti za její plnění
-  4.3 K úkolu vytváří kritéria toho, jak bude vypadat dobře odvedená práce
-  4.4 Zajistí podmínky (nástroje, materiál a prostor); dbá, aby komunikace mezi členy týmu byla pro všechny stejně dostupná
-  4.5 Stanoví s ostatními časy splnění úkolů (harmonogram práce), v dlouhodobém úkolu hlídá mezičasy i závěrečný termín
-  4.6 Pracuje podle zažitých (zvnitřněných) pravidel spolupráce, a pokud vyvstane potřeba, pravidla pro danou situaci aktualizuje

Realizace práce ve skupině

-  4.7 Rozpozná, kdy je úkol (jeho etapa) hotov, a že je čas přejít k další etapě; dotahuje celý úkol do konce (včetně vyhodnocení nebo úklidu apod.)
-  4.8 Při potížích se svou částí práce se snaží najít příčiny; při závažných potížích celé skupiny zastavuje práci a hledá, kde v dosavadním postupu došlo k chybě
-  4.9 V případě potřeby nabízí svou pomoc – všimne si, kdo ji potřebuje
-  4.10 Samostatně (individuálně i jako členové skupiny) se postarají o hotové dílo
-  4.11 Po skončení práce se stará o úklid.

Vyhodnocení práce ve skupině

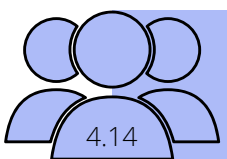
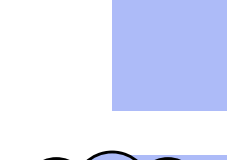
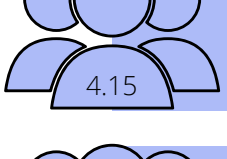
-  4.12 Reflektuje a hodnotí práci svého týmu, jednotlivců i sebe podle kritérií, která si skupina vytvořila ve fázi přípravy; podle potřeby projednává i další hlediska
-  4.13 Hledá spolu s druhými nejlepší návrhy na to, co by se příště mělo dělat stejně a co jinak

Na konci základního vzdělávání žák:

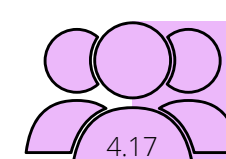
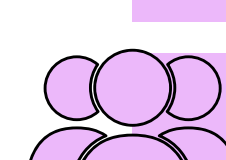
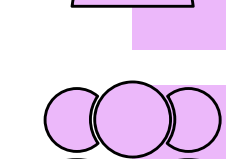
- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

RVP ZV

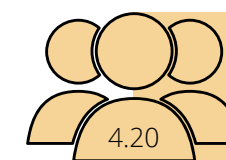
Upevňování vztahů s druhými

-  4.14 Vyslovuje své ocenění nápadů a práce druhých dříve než kritiku; děkuje druhým za uznání; nepodléhá ambicím, třídním stereotypům nebo rivalitám ani osobním preferencím ve vztahu ke spolužákům; raduje se z úspěchu celé skupiny i tehdy, když se na něm nepodílel nebo když zvítězilo řešení, které sám neprosazoval
-  4.15 Zdržuje se posměšků nebo opovržení nad prací druhých, mluví o práci a jejím výsledku a nikoli o vlastnostech nebo povaze osoby
-  4.16 Při nezdaru nebo potížích neshazuje vinu na druhé, k příčinám nezdaru se dostává společným rozbořením postupu nebo podmínek

Podložená volba osobních cílů

-  4.17 S pomocí učitele si vytyčuje individuální úkoly a termíny podle své zkušenosti a vědomí svých dovedností; svá tvrzení o vlastních schopnostech dokládá příkladem některého svého výkonu
-  4.18 Stanovuje si cíle pro sebezlepšení (snaží se dál rozvinout v tom, v čem je silný, i zlepšit se v tom, v čem je slabší) a vydrží usilovat o jejich dosažení
-  4.19 Podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání

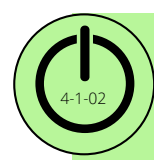
Emoce

-  4.20 Pojmenuje své emoce v daném okamžiku, omluví se při jejich nezvládnutí ve skupině, používá jednoduché postupy jak zvládat své emoce

Člověk, společnost a digitální technologie



Charakterizuje digitální zdroje důležité pro občana a prostřednictvím digitálních technologií se zapojuje do dění ve svém okolí; uvádí situace, kdy digitální technologie zlepšují život různým sociálním skupinám.



Popíše souvislost rozvoje informačních technologií s rozvojem společnosti a uvádí objevy, které výrazně posunuly využití digitálních technologií ve společnosti.



Pro školní práci a plánování svého času využívá digitální technologie, kombinuje je a samostatně rozhoduje, které pro jakou činnost či řešený problém použít.



K učení využívá také digitální vzdělávací prostředí; vytváří vlastní portfolio zdrojů informací a podílí se na tvorbě sdílených portfolií.



Promyšleně buduje svou digitální identitu a zajímá se, jak k ní přispívají ostatní; kontroluje svou digitální stopu.



S porozuměním udržuje svá digitální zařízení zabezpečená; data chrání před zneužitím; rozpozná rizikové situace a vhodně na ně reaguje.



Při používání digitálních technologií předchází situacím ohrožujícím tělesné i duševní zdraví.



Cituje zdroje ve své práci, je si vědom svých autorských práv; při práci v digitálním prostředí a při práci s osobními údaji dodržuje právní normy.



Při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky, s ohleduplností a respektem k ostatním.



Navrhuje různé postupy k řešení vybraných problémů pomocí digitálních technologií.

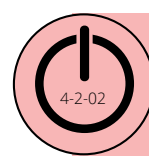


Běžné technické problémy sám vyřeší nebo si najde návod na jejich vyřešení.

Tvorba digitálního obsahu



Vytváří a upravuje digitální obsah v různých formátech, dané formáty kombinuje (vytváří webové prezentace, infografiku a multimédia), vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků ke splnění stanovených cílů.



Pozměňuje obsah, který vytvořil někdo jiný, propojuje jej s cílem vytvořit obsah nový.

Informace, sdílení a komunikace v digitálním světě



Potřebné informace získává z různých digitálních zdrojů na základě vlastních kritérií pro vyhledávání; získané informace posuzuje z hlediska souladu s již známými a na základě věrohodnosti příslušného zdroje.



Ukládá informace tak, aby je mohl v případě potřeby najít a použít i někdo jiný, s kým spolupracuje.



Komunikuje pomocí digitálních technologií i s více uživateli najednou; pro konkrétní komunikační situaci vybírá nejvhodnější technologii.



Využívá digitální technologie ke sdílení dat, informací a obsahu s vybranými lidmi a k týmové práci.

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

RVP ZV 2021

Metody a způsoby učení



Rozpozná, jaké metody a způsoby učení jsou pro něj neefektivnější, a vědomě je používá



Při učení eliminuje rušivé podněty a vytváří optimální podmínky pro vlastní učení; pro vlastní učení zvolí takové prostředí, které mu pro zvládnutí úkolu nejlépe vyhovuje, a dále je přizpůsobuje svým potřebám



Pozná, kdy je pro učení vhodné spolupracovat a komunikovat, a kdy se naopak izolovat



Dodržuje psychohygienu učení - během učení a domácí přípravy pravidelně a dle svých potřeb relaxuje způsobem, který jemu samotnému vyhovuje

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

RVP ZV

Výuka



Ovlivňuje postup výuky a učení tak, aby pro něj byly přínosné; aktivně žádá objasnění souvislostí s něčím, co je mu již povědomé; zajímá se o alternativní zdroje informací a sám je navrhuje, pokud je mu látka odjinud známá více než ostatním (např. ze zájmových kroužků, televize)



Při učení si volí takovou aktivitu, která se mu z osobního hlediska či vzhledem k charakteru úkolu jeví jako nejvýhodnější, svou volbu zdůvodní (samostatná práce při studiu odborného textu, skupinová práce při vytváření dlouhodobého projektu apod.)



Samostatně zpracovává výpisky i práce rozsáhlejšího formátu a charakteru (reflexe, referáty, projekty)



Vysvětlí smysl toho, proč si osvojuje a zpracovává různé druhy poznatků a dovedností a jak by se daly využít v jeho dalším studiu, práci nebo v osobním životě; aktivně využívá poznatky a dovednosti nabyté v určitém předmětu/oblasti i v jiných předmětech/oblastech

Práce s informacemi



Aktivně využívá různé zdroje informací (knihy, encyklopedie, příručky, tabulky, grafy, tisk, lidé, internet...); vyhodnotí a obhájí, který z použitých zdrojů je pro danou situaci (problém) neefektivnější

Propojování a využití vědomostí



Získané informace chápe včetně souvislostí a vysvětlí je (formuluje hlavní myšlenku, vyjádří vlastními slovy obsah získaných informací i jejich význam)

Výsledky učení



Přezkoumává silné i slabé stránky svého učebního procesu; rozpozná překážky a problémy v učení, diskutuje o nich a takové rozhovory sám iniciuje; přijímá podporu, rady, zpětnou vazbu i kritiku a vytvoří plán dalšího zlepšování



Identifikuje vlastní chybu a zjistí její příčinu, nevnímá ji jako selhání a ostudu, nenechá se jí odradit, ale rozpozná v ní příležitost k učení, hledá a nalézá způsoby její nápravy; změní zvolenou cestu tehdy, když se přesvědčí o omylu nebo bezvýchodnosti



Vytváří (či spoluvytváří) kritéria pro hodnocení své práce; ústně i písemně se ohodnotí (deníky, dotazníky sebehodnocení), průběžně tento stav aktualizuje; rozpozná vlastní pokrok i stagnaci



Přiměřeně kriticky reflektuje ústně i písemně svůj proces učení, v případě potřeby přehodnocuje vlastní postupy učení



Realisticky odhadne, nakolik jeho vědomosti nebo dovednosti dostačují pro různé úkoly; sám rozpozná, co konkrétně se ještě potřebuje naučit, formuluje otázky, kterými se zeptá na to, co neumí



Pro své učení samostatně zvolí cíl na základě vlastních priorit (např. budoucí studium, zaměstnání, záliby, prospěch) a dobře svou volbu zdůvodní; přijme za něj i za svůj postup osobní zodpovědnost; určí časový výhled a vystaví plán postupu učení

Práce s informacemi (jejich výběr, třídění)

3.1 V textu, promluvě či jiném záznamu pojmenuje hlavní myšlenky a stručně je shrne; určí, kde jsou klíčová místa.

3.2 K tématu si z různých zdrojů vybere takové informace, které podle svého úsudku potřebuje k dalšímu řešení úkolu, porovná je s informacemi, které již měl k dispozici, a propojí je.

3.3 Poznává, když si informace protirečí.

3.4 V různých zdrojích si ověřuje, zda jsou informace pravdivé, a připraví si argumenty pro zdůvodnění svého názoru na ně.

3.5 K získání a výměně informací účelně využije různé informační a komunikační prostředky a technologie, podle situace vybere a použije takové informační a komunikační prostředky nebo technologie, které nejlépe vyhovují situaci a okolnostem (internet, e-mail, telefonický rozhovor apod.).

3.6 Rozpoznává místa, použité prostředky nebo informace, které jsou v daném kontextu použity manipulativně.

Způsob vyjadřování (jeho srozumitelnost a logika)

3.7 Vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, používá pro to jednoznačná a výstižná pojmenování; staví souvislé a přehledné věty a souvětí; pokud je to třeba, najde jiné výrazy, kterými ostatním lépe vysvětlí, co měl na mysli; vyhýbá se parazitním výrazům.

3.8 K vyjádření používá grafických znázornění a symbolických prostředků.

3.9 Při vyjadřování uspořádá informace logicky podle časových, místních, příčinných a dějových souvislostí.

Písemný projev

3.10 Svě sdělení vyjádří písemně uceleně, se souvislou stavbou vět, odstavců a celého textu, se zaměřením na věc i s ohledem na svého adresáta a záměr sdělení

Ústní projev

3.11 Před známým i neznámým publikem přednese své sdělení uceleně a srozumitelně; připraví si a použije poznámky tak, aby to jeho vystoupení nerušilo.

3.12 Rozlišuje, co chce sdělit, v jaké situaci to sděluje a komu to sděluje, a v závislosti na tom použije vhodné jazykové prostředky.

3.13 Délku a náročnost mluveného projevu přizpůsobí typu publika a jeho odezvě v průběhu své promluvy.

3.14 Mluví výrazně, aby sdělil smysl, tempo přizpůsobuje adresátovi i obsahu, ovládá mimiku i gesta.

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

RVP ZV

Naslouchání, navazování a udržování kontaktu při komunikaci

3.15 Dává druhým lidem najevo, že jim naslouchá tím, že s nimi udržuje oční kontakt; svou mimikou dává najevo vstřícnost; verbálně i neverbálně dává najevo porozumění pro pocity druhého (přítakává).

3.16 Naváže sám nový kontakt i s osobou, kterou dosud neznal, osloví ji jako první a přizpůsobí se jejím možnostem komunikace.

3.17 Ujistiňuje se, že druhému porozuměl tím, že klade mluvčímu doplňující otázky po smyslu sdělení („Znamená to tedy to, že...“); parafrázuje to, co druhý řekl („Jestli ti/vám dobře rozumím, jde o to...“).

3.18 V diskusi využívá myšlenky druhých jako východiska pro své sdělení a navazuje na ně; povzbuzuje skupinu k produkovaní dalších nápadů, názorů, návrhů, iniciativně přichází s vlastními nápady.

3.19 Zaujme nesouhlasné nebo kritické stanovisko konstruktivním způsobem (namítá či nesouhlasí vždy způsobem, který vyzdvihuje věcnou podstatu a nikoli osobní vztahy), svůj názor zdůvodní.

3.20 Rozpozná téma a cíl diskuze, odliší nápady a otázky, které k jádru věci nepatří, poukáže na procedurální vady v diskusi (odklon od tématu, pořadí vstupů, omyl v pochopení výroku, rozpor zápisu a průběhu jednání).

3.21 Sám diskutuje k věci, srozumitelně sděluje a vysvětluje své myšlenky, postoje, argumenty; nezavádí diskusi stranou; udržuje přehled o tom, které body se již probraly, a pro návrat k již vyřízeným se rozhoduje odůvodněně; shrne, k čemu skupina v diskusi dospěla.

3.22 Zamýšlí se nad názory a pohledy, které se liší od jeho vlastních; ve světle nových příspěvků přehodnocuje nebo potvrzuje svůj předchozí názor, případně ho upravuje v situaci, kdy ho argumenty druhého přesvědčily; akceptuje, že výsledkem diskuse nemusí být vždy shoda.

3.23 Různými způsoby vyjádří své názory, pocity a myšlenky. Dívá se na věci z různých hledisek, vyhýbá se paušálním hodnotícím soudům.

3.24 Když sdělujeme druhým své názory a pocity, jedná tak, aby je neurazil, aby se nedotkl jejich přesvědčení, odděluje svoje vlastní pocity od toho, co se reálně stalo.

3.25 Obhájí svůj názor asertivním způsobem (důrazně, ale slušně); předkládá konkrétní argumenty i proti většinovému mínění, je-li přesvědčen o jeho správnosti.

3.26 Poznává, když s ním chce někdo manipulovat, popíše, v čem tato manipulace spočívá (jak se projevuje ve verbálním i neverbálním projevu) a odmítne takovou komunikaci společensky přijatelným způsobem; sám s druhými nemanipuluje.

3.27 Spolupodílí se na utváření pravidel komunikace mezi učiteli a žáky, popř. na úrovni celé školy.

Plánování

6.1

Naplňuje práci do jednotlivých kroků.

6.2

Na základě kontextu odhaduje realisticky čas nutný ke splnění daného úkolu, zpětně reflektuje vlastní odhady.

6.3

Sám navrhne takové materiály, nástroje a postupy, které nejlépe odpovídají pracovnímu úkolu, a připraví je.

Vlastní práce

6.5

Pracuje podle návodu – postupuje systematicky podle složitějšího návodu – seznámí se s návodem, upraví ho podle konkrétních podmínek a systematicky podle něj pracuje

6.6

Přehledně a podrobně zaznamená svůj pracovní postu.

6.7

Úkoly plní ve stanoveném termínu; v průběhu plnění úkolu kontroluje dodržení termínu splnění.

6.8

Pracuje úsporně, vyžaduje úspornou práci od ostatních (šetří materiál, elektrickou energii apod.).

6.9

Dodržuje bezpečnostní pravidla, pracuje tak, aby chránil zdraví své i ostatních.

Hodnocení

6.10

Svůj postup průběžně vyhodnocuje a modifikuje podle zadání či stanovených kritérií, využívá své zkušenosti.

6.11

Rozpozná kvalitní práci a dobře splněný úkol (podle zadání a předem stanovených kritérií); sám nebo ve spolupráci se spolužáky zhodnotí podle předem stanovených kritérií práci ostatních i vlastní práci.

6.12

Na základě hodnocení celé práce pojmenuje příčiny úspěchu i neúspěchu a navrhne úpravy.

6.13

Posuzuje výrobní postupy a materiály, které sám používá, z hlediska jejich bezpečnosti. Pro vlastní činnosti volí takové výrobní postupy, které jsou nejšetrnější ve vztahu k životnímu prostředí.

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

RVP ZV

Profese

6.14

Reálně odhadne své možnosti (co dokáže a za jakých podmínek).

6.15

Vyhodnocuje, v jakých oborech lidského konání by mohl svůj zájem a své vlohy rozvíjet.

6.16

Získává potřebné informace o případné budoucí profesi, posuzuje profese z různých hledisek a vyhodnotí je vzhledem ke svým předpokladům a možnostem.

6.17

Vyhledá poptávku po své práci a příležitost k zaměstnání v různých médiích (např. pracuje s inzerátem – rozpozná, jakou práci nabízí).

6.18

Analyticky uvažuje o možnostech podnikání ve svém prostředí, identifikuje potřeby a poptávku, odhaduje možné podnikatelské kroky; účastní se fiktivního podnikání.

Podnikatelské myšlení

6.19

Použije různé způsoby, jak se prezentovat na trhu práce .

6.20

Asertivně obhajuje vlastní práci, požaduje za ni adekvátní ocenění (nepodceňuje se ani nepřeceňuje, je si vědom ceny vlastní práce); věcně ocení práci druhých, vhodně podá kritiku.

6.21

Provede finanční rozpočet na danou akci školy, porovná případné náklady a zisk spojený s plněním dalších úkolů.

6.22

Na modelových případech zhodnotí dodržování etických norem podnikání.